

ADRODDIAD I'R CABINET

Dyddiad	21 Mai 2019
Aelod Cabinet	Y Cyngorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet Cyllid
Pwnc	Trosolwg Arbedion: Adroddiad Cynnydd ar Wireddu Cynlluniau Arbedion
Swyddog Cyswllt	Ffion Madog Evans, Uwch Reolwr Cyllid

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Derbyn y wybodaeth yn yr adroddiad a nodi'r cynnydd calonogol tuag at wireddu cynlluniau arbedion 2018/19 a blynyddoedd blaenorol.

1. CYFLWYNIAD / CEFNDIR

Yn Strategaeth Ariannol y Cyngor am y flwyddyn 2018/19, roedd gwerth £2,454,740 o arbedion wedi eu cynllunio.

Mae gwireddu'r cynlluniau unigol yn gyfrifoldeb aelodau perthnasol o'r Cabinet, ac mae adroddiadau perfformiad yr Aelodau, sy'n cael eu cyflwyno yn rheolaidd i gyfarfodydd y Cabinet, yn manylu ar gynnydd y cynlluniau arbedion unigol o fewn eu portffolios, fel y mae'r sefyllfa ar y pryd. Cyfrifoldeb yr Aelod Cabinet dros Gyllid yw cadw trosolwg o'r darlun cyfan.

Adroddir yma ar sefyllfa gwireddu'r arbedion hyd at 31 Mawrth 2019.

2. CYNLLUNIAU ARBEDION 2015/16 – 2017/18

2.1 Mae **Atodiad 1** yn crynhoi cyrhaeddiad pob adran yn erbyn y targed arbedion oedd wedi ei osod iddynt o 2015/16 – 2017/18, cyfanswm o dros £24m. Mae'n galonogol i mi allu adrodd bod £23m, neu 96%, o'r cynlluniau yma wedi eu gwireddu, a dim ond ychydig o lithriad gyda'r gweddill.

2.2 Mae'r lithriad yma yn bennaf ar gynlluniau 2017/18 gyda rhai o'r cynlluniau wedi llithro. Mae cynnydd wedi ei wneud yn ddiweddar gyda rhai o'r cynlluniau ond mae'r her o wireddu rhai cynlluniau yn parhau.

2.3 Mae dau gynllun gan yr Adran Addysg yn destun pryder sef *Lleihau amser a/neu godi ffi am yr elfen gwarchod o fewn y cynllun brecwast am ddim a Chynnyddu pris prydau ysgolion cynradd o £2.30 i £2.50*. Nid yw'r arbedion yn cael eu gwireddu ar y lefel yr oedd yr Adran wedi ei ragweld, ac felly ceir gorwariant eleni. £119,550 yw cyfanswm targed y ddau gynllun yn 2017/18. Mae'r Aelod Cabinet Cyllid yn awyddus i dderbyn cynllun ymateb erbyn y cyfarfod Cabinet perthnasol nesaf.

3. CYNLLUNIAU ADRANNOL 2018/19

- 3.1 Mae **Atodiad 2** yn crynhoi'r sefyllfa o ran gwireddu cynlluniau arbedion 2018/19. O'r 30 o gynlluniau, mae gwerth 73% wedi eu gwireddu. Mae 1 cynllun ar drac i gyflawni'n amserol, gyda 7 cynllun yn llithro.
- 3.2 Fel adroddwyd i'r Cabinet 22 Ionawr 2019, un o'r cynlluniau yw 'Adolygiad Dechrau i'r Diwedd' yn yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd, sydd yn gynllun arbedion o £250,280. Mae'r cynllun wedi bod yn destun adolygiad ar y cyd rhwng yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd, Cyllid a'r Rheolwr Ymchwil a Gwybodaeth, gan ail ymweld â thybjaethau'r model 'Dechrau i'r Diwedd' gwreiddiol. Gwelwyd fod niferoedd y nosweithiau plant mewn lleoliadau preswyl wedi lleihau ond fod newid yn y proffil a chymhlethdod yr achosion, ac felly yn cael effaith ar gyfartaledd cost lleoliadau. Gwelwyd hefyd leihad yng nghyfraniadau gan lechyd.
- 3.3 Mae'r ddau gynllun yr Adran Addysg a nodir yn pwynt 2.3 gyda targed arbedion o £85,450 yn 2018/19 hefyd.
- 3.4 Derbyniodd yr Adran Economi a Chymuned gymeradwyaeth y Cabinet 16 Hydref 2018 i lithro £156,500 o'r arbedion gan nad oedd y ddarpariaeth cyfleusterau hamdden yn trosglwyddo i Gwmni Byw'n Iach Cyf tan 1 Ebrill 2019, felly i 2019/20.
- 3.5 Yn gyffredinol, mae'r cynnydd sydd wedi ei wneud i wireddu cynlluniau arbedion 2018/19 yn dderbyniol, ond mae arwyddion fod rhai trafferthion cyflawni yn cael eu hamlygu. Gan ein bod yn ceisio effeithio ar drigolion Gwynedd cyn lleied a phosib drwy gyflawni arbedion effeithlonrwydd, mae'n llawer anoddach na torri gwasanaethau.

4. CYNLLUNIAU ADRANNOL 2019/20 YMLAEN

- 4.1 Er gwybodaeth rhestrir arbedion adrannol newydd 2019/20 ymlaen yn **Atodiad 3**. Fydd y cynlluniau unigol yn cael eu monitor yn ystod y flwyddyn, ond yn gyn amserol i adrodd ar hyn o bryd.

5. CASGLIAD

- 5.1 Er bod rhai adrannau wedi gwireddu eu holl gynlluniau arbedion, mae'n anrffod bod gwireddu bron i £27m o arbedion ers Ebrill 2015 wedi bod yn heriol. Mae angen mwy o amser i gynllunio a gweithredu'n briodol ar rai cynlluniau. Fodd bynnag, yn gyffredinol, rwyf yn fodlon gyda'r cynnydd sydd wedi ei wneud i wireddu cynlluniau arbedion y cyfnod hwn ac yn ddiolchgar i'r holl adrannau a'r Aelodau Cabinet am sicrhau'r llwyddiant yma. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i geisio gwireddu y cynlluniau sydd wedi llithro, a bydd yr holl Aelodau Cabinet yn parhau i fonitro'r sefyllfa, gan weithredu fel bo angen er sicrhau'r nôd.
- 5.2 Felly, gofynnaf i'r Cabinet nodi'r cyrhaeddiad derbyniol iawn a amlinellir yn yr adroddiad yma tuag at wireddu'r cynlluniau arbedion.

Barn yr Aelod Lleol

Dim yn berthnasol

Barn y Swyddogion Statudol

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau ynglŷn â phriodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.

Atodiadau:

Atodiad 1 - Trosolwg Cynlluniau Arbedion 2015/16 – 2017/18 fesul Adran

Atodiad 2 - Trosolwg Cynlluniau Arbedion 2018/19 fesul Adran

Atodiad 3 - Trosolwg Cynlluniau Arbedion 2019/20 ymlaen fesul Adran